

28

D'ABRIL 2020

**DIA INTERNACIONAL
DE LA SALUT I LA SEURETAT
EN EL TREBALL**

#28AbrilStopCOVID19

L'epidèmia de la **COVID-19** revela la feblesa de la prevenció de riscos laborals a Catalunya

A finals dels anys vuitanta del segle passat, els sindicats dels Estats Units van triar el 28 d'abril com a dia per a la memòria de les persones víctimes d'accidents de treball o de malalties d'origen laboral. Amb el pas dels anys, aquesta data de record es va estendre al conjunt del moviment sindical internacional.

Cada 28 d'abril, **CCOO** i UGT recordem les treballadores i treballadors que hi ha darrere de les estadístiques d'accidents i malalties laborals i

que en pateixen les pitjors conseqüències. Així mateix, denunciem les condicions de treball que són a l'origen d'aquest flagell social i proposem canvis en la normativa i en les polítiques per millorar la salut i la seguretat de la classe treballadora.

Aquest 28 d'abril del 2020, però, no pot ser com el d'altres anys. Ens enfrontem a una crisi mundial de salut pública com no es recordava des de fa més d'un segle, una pandèmia que a Espanya

#28AbrilStopCOVID19

ya ja ha suposat el contagi de centenars de milers de persones, ha tensat els sistemes sanitaris més enllà dels seus límits, ha paralytat gran part de l'activitat econòmica del país i, el que és més greu i dolorós, s'ha endut desenes de milers de vides. Aquest any el nostre record ha de ser per a aquestes víctimes, però també per a totes aquelles persones que des dels seus llocs de treball s'han convertit en el principal baluard de defensa enfront de la malaltia, posant en risc la seva salut i, en massa ocasions, les seves pròpies vides. Persones de classe treballadora que avui es demostra que són la clau per garantir els aspectes més bàsics de la nostra societat.

CCOO i UGT sempre hem defensat que la salut laboral forma part de manera indissociable de la salut pública i aquesta realitat s'ha fet evident amb rotunditat amb la pandèmia de la COVID-19. De fet, els contagis en l'àmbit laboral i en els desplaçaments vinculats són, malauradament, importants vectors de propagació del virus, tant als sectors essencials que estan garantint la salut i els subministraments de la població com a les empreses que no en formen part.

CCOO i UGT també hem alertat de la contradicció entre el manteniment d'un sistema econòmic en el qual preval l'obtenció de beneficis empresarials per damunt de la salut dels treballadors i treballadores. Després de la gran recessió del 2008 i la imposició de polítiques d'austeritat com a única via possible de sortida de la crisi, vam veure com les retallades destruïen

serveis públics que ara es revelen imprescindibles, com la sanitat pública. Paral·lelament, s'ha produït una reducció d'inversions en prevenció de riscos laborals a les empreses i de finançament de polítiques públiques actives en matèria preventiva. En l'última dècada hem assistit a un repunt dels accidents de treball, a l'ocultació i al subregistre de les malalties professionals, i ens hem acostumat al fet que el lema "La precarietat laboral mata" sigui recurrent en les campanyes sindicals de denúncia.

El sistema preventius espanyol i català ja es trobaven en una situació de feblesa a causa de massa inèrcies derivades de les opcions que s'han anat prenent durant aquests vint-i-cinc anys des de l'aprovació de la Llei de prevenció de riscos laborals: configuració de la prevenció com un negoci i no un dret, externalització de la seva gestió, impossibilitat d'articulació sindical en un univers de pimes i micropimes, i un entorn institucional d'actuació pública que a penes regula mínimament el "mercat de la prevenció".

Tanmateix, l'arribada de la pandèmia de la COVID-19 ha acabat d'arrasar la prevenció a Espanya. Quan per fi es va constatar la gravetat del problema, les autoritats sanitàries van començar a publicar instruccions i procediments, i, finalment, es va declarar l'estat d'alarma, de manera que el caos va esclatar en el nostre sistema preventiu. Els serveis de prevenció, actors indispensables per a l'organització i la integració de les activitats preventives a les empreses, en molts casos

28
D'ABRIL

**DIA INTERNACIONAL DE LA SALUT I
LA SEGURETAT EN EL TREBALL**

han mostrat terribles limitacions a l'hora de fer front al repte d'avaluar i establir mesures preventives per frenar les exposicions al virus, i han convertit en paper mullat les instruccions de les autoritats sanitàries. I si aquestes mancances s'han pogut apreciar en serveis de prevenció propis, en el cas dels serveis de prevenció aliens han assolit quotes escandaloses. La majoria dels serveis de prevenció aliens no havien desenvolupat anteriorment cap veritable prevenció a les empreses, sinó que s'havien limitat a tramitar la documentació requerida amb la finalitat de complir, a l'efecte merament formal, la normativa i, com a màxim, havien ofert avaluacions de riscos tipus i reconeixements mèdics no específics.

En aquest context d'emergència sanitària, els serveis de prevenció aliens han desaparegut de l'escena, però, encara que haguessin volgut tenir un altre paper, no hauria estat possible: els seus criteris mercantilistes de gestió i la competència feroç entre ells han donat com a resultat unes ràtios inassumibles d'empreses per a cadascun dels seus tècnics i tècniques, fins a més de dues-centes en alguns casos, que impossibiliten a aquests professionals desenvolupar una activitat de qualitat i els sotmeten a unes càrregues de treball i de responsabilitat incompatibles amb la seva pròpia salut. I no podem deixar de recordar els intents d'alguns d'aquests serveis de prevenció, que, enmig d'aquesta crisi i de manera irresponsable, han sol·licitat un ERTO per a una part de les seves plantilles, mentre algun, en paral·lel, oferia tests de la COVID-19 als seus clients.

Així mateix, s'ha trobat a faltar en aquest context una major presència de les institucions públiques en l'àmbit laboral. Des dels sindicats hem reclamat més coordinació entre els departaments de Sanitat i de Treball tant a l'Administració general de l'Estat com a les comunitats autònomes per aconseguir la plena integració de la salut laboral en la salut pública. Això, però, no es pot fer en el marc d'un retrocés de les institucions que haurien de liderar aquest procés. L'exemple més palpable és el de l'Institut Nacional de Seguretat i Salut en el Treball i l'Institut Català de Seguretat i Salut Laboral, que no han deixat de reduir les seves plantilles des de fa massa anys i la labor dels quals com a organismes científicotècnics no ha tingut el pes que ens hauria agradat en aquests moments.

Una cosa semblant es podria dir de la Inspecció de Treball i Seguretat Social. El fet de comptar amb una de les ràtios d'inspectors i inspectores de Treball per població ocupada més baixa d'Europa ha dificultat en gran manera l'atenció a les denúncies que persones treballadores i sindicats hem presentat, a la qual cosa caldria afegir el criteri de l'organisme estatal de la Inspecció de Treball i Seguretat Social que renunciava de facto a paralitzar activitats per risc greu i imminent de contagi davant del nou coronavirus o a proposar sancions en una majoria de situacions. Un criteri que, al nostre parer, ha deixat molts treballadors i treballadores sense un dels principals mecanismes de defensa de la seva salut.

28
D'ABRIL

**DIÀ INTERNACIONAL DE LA SALUT I
LA SEURETAT EN EL TREBALL**

#28AbrilStopCOVID19

28
D'ABRIL

**DIA INTERNACIONAL DE LA SALUT I
LA SEURETAT EN EL TREBALL**

Malgrat tot, des de **CCOO** i UGT continuem treballant per afrontar aquesta crisi sanitària fent el que millor sabem: defensar la classe treballadora denunciant on calgui i exigint el compliment de la normativa en matèria de prevenció de riscos laborals, normativa que, recordem, s'ha de complir, fins i tot, durant l'estat d'alarma. Comptem amb un equip irremplaçable per dur a terme aquesta tasca, com són els milers de delegats i delegades de prevenció i els comitès de seguretat i salut que treballen cada dia als centres de treball per garantir unes condicions de seguretat i salut adequades per als seus companys i companyes.

Els pròxims mesos caldrà abordar, des de la mesa de diàleg social que UGT i CCOO hem demanat que impulsi el Govern de la Generalitat amb els agents socials, una nova estratègia de seguretat i salut per als propers anys a Catalunya, perquè, des de l'anàlisi

d'aquesta crisi, es reforcin els sistemes preventius, es doti de recursos tots els agents implicats i es garanteixi la seguretat i la salut de tots els treballadors i treballadores.

Finalment, en aquests dies són moltes les veus que insisteixen que després de la pandèmia es configurarà un món diferent, encara que ningú no s'atreveix a assegurar quina serà la direcció d'aquesta reformulació. En la petita escala de l'àmbit de la prevenció a Catalunya és necessari un canvi de paradigma perquè la salut i la seguretat de les persones treballadores es converteixi en la prioritat inexcusable i en l'eix al voltant del qual pivoti tot el sistema. Per fer-ho, però, serà necessària la mobilització del conjunt de la classe treballadora, i no solament la del nostre país, a fi que el sistema econòmic i de relacions socials de què ens dotem no es contraposi a la salut i a la vida.

#28AbrilStopCOVID19

